

Norsk Kulturminnefond

ÅRSRAPPORT PR. 31.12.2015

Del I. Leders beretning	3
Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall	5
Styrets arbeid.....	5
Hovedtall.....	7
Del III. Årets aktiviteter og resultater	9
Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2015	9
Resultater og måloppnåelse 2015	9
Verdifulle kulturminner og kulturlandskap.....	9
Regelverk	18
Prioriteringer og ressursbruk 2014.....	18
Om tilskuddsordningen.....	19
Del IV. Styring og kontroll i virksomheten	20
Forhold Kulturminnefondet er bedt om særskilt rapportering på	20
Intern kontroll.....	20
Innføring av elektronisk sak/arkiv-system.....	20
Risikostyring	20
Personellmessige forhold	21
Del V. Vurdering av framtidutsikter	23
Del VI. Årsregnskap	25
Ledelseskommentar til årsregnskapet 2015	25
Formål	25
Bekreftelse	25
Vurderinger av vesentlige forhold	25
Tilleggsopplysninger.....	25
Regnskapsprinsipp.....	26
Samlet tildeling i henhold til tildelingsbrev	26
Årsregnskap 2015.....	27
Resultatregnskap	27
Balanse	28
Kontantstrømpoppstilling etter den direkte metode for nettobudsjetterte virksomheter	29
Noter til årsregnskap 2015	30

Del I. Leders beretning

Norsk kulturminnefond har i 2015 prioritert kjernevirksomheten, som er tilskuddsforvaltning. Primæroppgaven til fondet er behandling, tildeling og oppfølging av tilskudd til kulturminner. Kulturminnefondet skal være et lavterskeltilbud for private eiere av verneverdige kulturminner. Fondet har lagt betydelig innsats i å implementere nye politiske signaler og føringer i tildelingsbrevet fra Klima- og miljødepartementet, med sikte på å utvikle en enda mer eierorientert forvaltning av tilskuddsordningen. Dette arbeidet vil få forsterket fokus også framover.

Samarbeid med private eiere av kulturminner er Kulturminnefondets viktigste strategi for å bidra til det nasjonale målet om å redusere bortfallet av verneverdige kulturminner. Uten engasjerte og motiverte eiere, har statlig drahjelp liten effekt. Samarbeid preger også fondets dialog med Riksantikvaren, Sametinget, kulturminneforvaltningen, kulturvernorganisasjonene og en rekke andre aktører.

Kulturminnefondet har i 2015 hatt besøk av både statsråd Tine Sundtoft og statssekretær Lars Andreas Lunde. Politisk ledelse er dermed godt oppdatert om de gode resultatene som oppnås.

Søknadsmengden fra private eiere av kulturminner har aldri vært større enn ved siste søknadsrunde. Det er fortsatt en betydelig vekst i tallet på søknader. Vi opplever også at tilskudd til strakstiltak, som behandles med løpende søknadsfrist, vekker eiernes interesse.

Statsbudsjettet for de to siste årene har gitt en historisk vekst i den økonomiske rammen. Dette kommer private eiere av verneverdige kulturminner til gode. 24 millioner i ekstra bevilgning er kommet de to siste årene, som et resultat av budsjettforhandlingene på Stortinget.

Kulturminnefondet er godt fornøyd med den økonomiske utviklingen, selv om behovet fortsatt er stort.

Kulturminnefondets siste brukerundersøkelse viste at brukerne var svært godt fornøyd med tilskuddsordningen. 4 av 5 restaureringsprosjekter ville ikke blitt gjennomført uten den statlige drahjelpen fra Kulturminnefondet. Det er nå nesten 3000 prosjekter som er gjennomført på landsbasis med økonomisk støtte fra fondet.

Kulturminnefondet har elektronisk søknadsskjema for alle tilskuddsordninger. Omtrent 40 % av brukerne tok i bruk denne muligheten, noe som fører til betydelig redusert belastning for fondets administrasjon.

Vi er stolte over at vi er med og fornyer, forenkler og forbedrer.

Behovet for midler til istandsetting av verneverdige kulturminner er svært stort og stadig økende. Fondet vil også ved denne anledningen signalisere at det er behov for mer midler til fordeling til private eiere av verneverdige kulturminner. Dette ikke minst med bakgrunn i den store veksten i søknadsmengden som vi nå opplever.

Arbeidet med implementering av sak/arkivsystemet P360 har pågått for fullt i 2015. Kulturminnefondet har nå utelukkende elektroniske systemer for dokumentbehandling. Dette gir større fleksibilitet for våre brukere og våre medarbeidere.

Med dette vil jeg takke alle ansatte i Kulturminnefondet og styret for godt samarbeid i 2015, til det beste for private eiere av verneverdige kulturminner.

Røros 15.mars 2016

Simen Bjørgen
direktør

Del II. Introduksjon til virksomheten og hovedtall

Norsk kulturminnefond (Kulturminnefondet) ble opprettet i 2002, og er i dag et forvaltningsorgan direkte underlagt Klima- og miljødepartementet (KLD). Virksomhetens hovedformål er å bevilge penger til kulturminnetiltak. På grunn av at Kulturminnefondet ikke har myndighetskompetanse etter blant annet Plan- og bygningsloven eller Kulturminneloven, er Kulturminnefondet gitt en spesiell plass i det nasjonale kulturminnevernet. Kulturminnefondet er en rendyrket tilskuddsordning, som skal være et lavterskeltilbud for private eier av verneverdige kulturminner.

En egen forskrift for Kulturminnefondet gir føringer for virksomheten. Videre gir det årlige tildelingsbrevet og økonomiinstruksen fra departementet nærmere retningslinjer for styret og administrasjonen. I følge forskriften kan midler brukes til tiltak innenfor hele kulturminnefeltet og formålet er formulert slik:

Norsk kulturminnefond skal

a) bidra til å styrke arbeidet med å bevare verneverdige og fredete kulturminner

b) bidra til at et mangfold av kulturminner og kulturmiljøer kan benyttes som grunnlag for framtidig opplevelse, kunnskap, utvikling og verdiskaping.

Styrets arbeid

Styret i Kulturminnefondet fram til 1.juli 2015.	Klima- og miljødepartementet oppnevnte nytt styre fra 1.juli 2015 med 4- års funksjonstid
Helen Bjørnøy, styreleder Jon Birger Østby, nestleder Per Kyrre Reymert Grethe Fossli Per Helge Malvik	Helen Bjørnøy, styreleder Jon Birger Østby, nestleder Per Kyrre Reymert Kjetil Reinskou Elisabeth Sjo Jespersen
Vara: Elisabeth Seip, Cecilie Aurbakken	Vara: Hanne Jakhelln, Erling Aas-Eng, Benedicte Boye

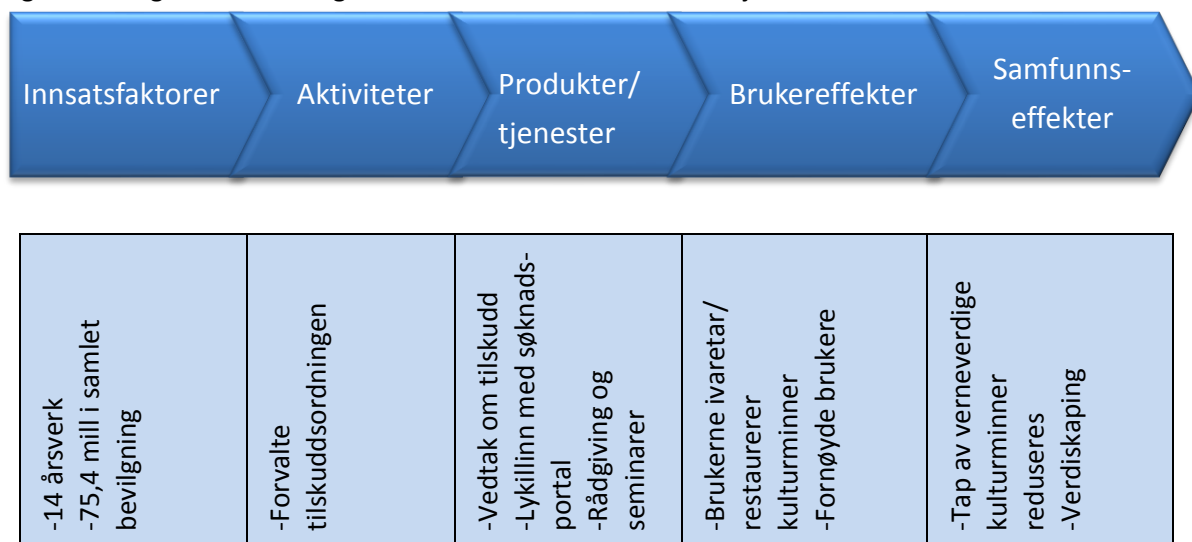
Styret forvalter midlene i samsvar med og innenfor rammene av forskriften, og treffer vedtak om tilskudd fra midlene. Kulturminnefondets styre har hatt 5 møter i 2015. Sentrale saker har foruten tildeling av midler vært:

- Årsbudsjett og regnskap
- Risiko og sårbarhetsanalyser
- Oppfølging av strategiplanen
- Kommunale kulturminneplaner
- Kriterier for søknadsbehandlingen
- Gjennomgang av Kulturminnefondets organisering
- Tildeling av håndverks- og formidlingsstipend
- Innføring av løpende søknadsfrist
- Klagesaker

Arbeidsutvalget som består av styreleder og nestleder har deltatt i halvårsmøtene med Klima- og miljødepartementet. Styreleder har gjennomført medarbeidersamtale med direktøren.

Kulturminnefondet er et økonomisk virkemiddel i arbeidet med å ta vare på kulturminner og kulturmiljøer, og har et ansvar for å følge KLDs helhetlige miljøpolitikk. I dette ligger særlig ansvaret for å redusere tapet av kulturminner og sørge for at kulturarven blir en viktig del i samfunnsutviklingen.

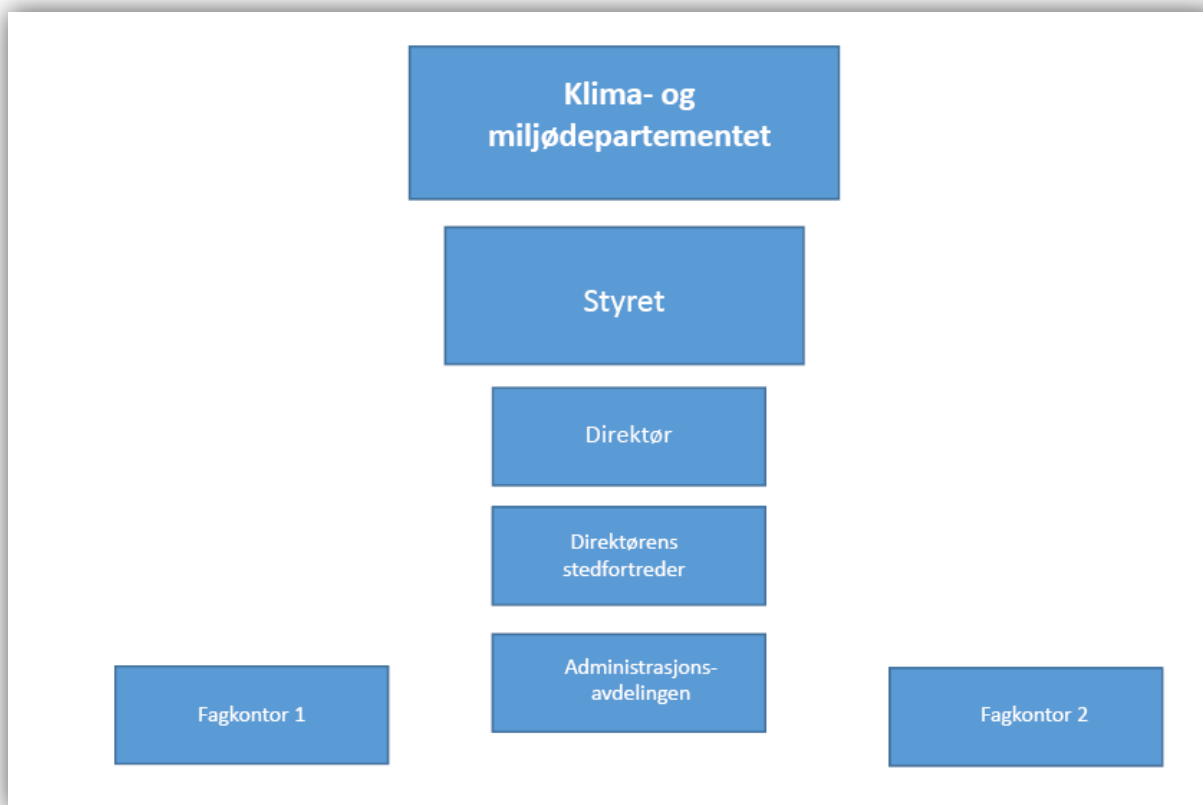
Figur 1: Viktige sammenhenger i Kulturminnefondets resultatkjede

Kulturminnefondet er lokalisert på Røros, og er organisert i tre avdelinger. Figur 2 viser Kulturminnefondets organisasjonskart. Kulturminnefondet har 15 ansatte fordelt på 14 årsverk. Ledelsen består nå av:

- Direktør: Simen Bjørgen
- Underdirektør/Kontorsjef Administrasjon og personalansvarlig: Eli Heirung
- Kontorsjef Fagavdeling 1 og 2: Einar Engen

Figur 2: Kulturminnefondets organisasjonskart

Hovedtall

Tabell 1. Hovedtall antall søknader med utviklingstall

År	Ordinære søknader	Søknader sikring	Søknader kurs/seminar	Søknader til sammen	Økning antall	Økning
2013	630			630	147	30 %
2014	748	116	24	888	258	41 %
2015	783	152	30	965	77	9 %

Tabell 1 viser utvikling av antall søknader ved ordinær frist 1. november, i tillegg søknader i forbindelse med kurs og sikring som behandles løpende.

Tabell 2. Hovedtall søknadsbeløp med utviklingstall (beløp i 1000)

År	Ordinære søknader	Søknader sikring	Søknader kurs/seminar	Søknadsbeløp til sammen	Endring fra fjorår	Differanse
2013	186 864			186 864	24 490	15 %
2014	201 812	3 005	1 484	206 301	19 437	10 %
2015	232 264	4 366	1 149	237 779	31 478	15 %

Tabell 2 viser utvikling av omsøkt beløp ved ordinær frist 1. november, i tillegg søknader i forbindelse med kurs og sikring som behandles løpende.

Tabell 3. Utvalgte nøkkeltall fra årsregnskapet

Nøkkeltall fra årsregnskapet	2013	2014	2015
Antall årsverk	15,14	14,7	14
Samlet bevilgning fra KLD	61 440 000	63 590 000	75 444 000
Driftsutgifter	15 024 890	16 882 640	18 234 295
Tildeling av tilskudd	61 260 000	59 974 322	68 609 500
Lønnsandel av driftsutgifter	65,20 %	59,70 %	57,80 %
Lønnsutgifter per årsverk	647 999	686 054	745 250

Tabell 3 viser nøkkeltall basert på informasjon fra del VI. Årsregnskap, for de siste tre årene. Nøkkeltallene kommenteres i del III.

Del III. Årets aktiviteter og resultater

Samlet vurdering av resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2015

Norsk kulturminnefond skal bidra til å styrke arbeidet med å bevare verneverdige kulturminner og bidra til at et mangfold av kulturminner og kulturmiljøer kan benyttes som grunnlag for framtidig opplevelse, kunnskap, utvikling og verdiskaping. Kulturminnefondet skal være et lavterskeltilbud for private eiere av kulturminner. Vi bidrar til dette ved å gi faglig og økonomisk støtte til istandsetting av verneverdige kulturminner. Vi skal også spre erfaringer fra våre prosjekter på en slik måte at kulturminner får et høyere fokus i samfunnsutviklingen. Innenfor rammen av fondets vedtekter, forskrift og årlige tildelingsbrev kan fondet bidra til bevaring av et bredt spekter av kulturminner.

Kulturminnefondets brukerundersøkelse i 2014 viser at eierne av kulturminner er godt fornøyd med samarbeidet med fondet. Den høye svarprosenten indikerer videre at det er et stort engasjement rundt fondets arbeid. Resultatene og funnene i analysen tyder på at Kulturminnefondets innsats og virkemiddelbruk over tid, gir ønskede effekter i samsvar med samfunnsoppdraget og nasjonalt miljømål 2.1.

Kulturminnefondet har også en pådriverrolle nasjonalt, hvor hensikten er å skape blest om gode resultater fra bevaring av kulturminner. Gjerne ved å løfte frem gode eksempler, der istandsatte kulturminner gir grunnlag for sosial, kulturell og økonomisk verdiskaping.

Kulturminnefondet mener ressursbruken har vært effektiv i 2015, både i forhold til hva Kulturminnefondet har brukt ressurser på og hvordan ressursene er brukt, jf. tabell 3. I neste kapittel oppsummeres *Resultater og måloppnåelse i 2015*, herunder prioriteringer og ressursbruk samt omtale av virkemiddelbruk. Samlet sett er Kulturminnefondet godt fornøyd med resultater, måloppnåelse og ressursbruk i 2015.

Resultater og måloppnåelse 2015

Verdifulle kulturminner og kulturlandskap

Nasjonalt mål 2.1. Tapet av verneverdige kulturminner skal minimeres. Innen 2020 skal det foreligge oversikter over verneverdige kulturminner og kulturmiljø for hver kommune som grunnlag for å prioritere et utvalg som skal tas vare på.

Resultatkrav:

Kulturminnefondet skal bidra med å redusere tapet av verneverdige kulturminner gjennom effektiv forvaltning av fondets tilskuddsmidler.

Rapportering på resultatkrav

Tabellene og grafene under viser hvordan tilskudd og løpende prosjekter fordeler seg i 2015. Tallmaterialet er knyttet til den ordinære søknadsrunden som hadde søknadsfrist den 1. november 2014.

1. Antall søknader og søknadsbeløp ordinær tildeling

2015	Antall	Beløp
Søknader	783	235 116 729
Tilsagn	381	66 642 000

Tabell 4. Hovedtall. Antall søknader og søknadsbeløp med utviklingstall

Det var en svak økning, på kun 0,4 %, fra 2014 til 2015, men søknadssum totalt økte med hele 15 % til 235 millioner kroner i forhold til 2014. Det ble søkt om 3 ganger mer enn tilskuddsrammen som var på 66 millioner kroner.

2. Antall tilsagn gitt og totalsum fordelt på fylker

2015	Antall søknader	Omsøkt	Antall tilsagn	Tilsagn totalt	% av kr	% av antall
Østfold	27	5 314 001	12	2 426 000	45,7	44,4
Akershus	39	10 531 000	17	3 147 000	29,9	43,6
Oslo	27	8 195 842	14	2 065 000	25,2	51,9
Hedmark	67	16 616 894	41	5 580 000	33,6	61,2
Oppland	105	29 974 237	42	7 603 500	25,4	40,0
Buskerud	30	7 037 707	13	1 765 000	25,1	43,3
Vestfold	15	3 309 850	8	759 000	22,9	53,3
Telemark	33	8 673 729	19	3 836 500	44,2	57,6
Aust-Agder	27	8 509 802	17	4 040 000	47,5	63,0
Vest-Agder	20	5 600 933	11	1 372 000	24,5	55,0
Rogaland	40	15 763 342	17	3 881 000	24,6	42,5
Hordaland	54	21 550 093	21	3 968 000	18,4	38,9
Sogn og Fjordane	68	14 471 366	37	5 409 500	37,4	54,4
Møre og Romsdal	50	18 908 651	26	4 891 000	25,9	52,0
Sør-Trøndelag	71	21 923 048	33	5 324 000	24,3	46,5
Nord-Trøndelag	20	5 375 255	14	2 449 500	45,6	70,0
Nordland	46	17 690 401	19	3 951 000	22,3	41,3
Troms	22	10 867 690	9	2 344 500	21,6	40,9
Finnmark	22	4 802 888	11	1 829 500	38,1	50,0
Sum	783	235 116 729	381	66 642 000	28,3	48,7

Tabell 5. Tabellen over viser at flesteparten av søknadene kommer fra områder som tidligere har sendt mange søknader.

Det ble gitt 381 tilsagn av 783 søknader. Det er medregnet innvilgede klager i totalt antall innvilgede søknader. Som tidligere år er det store forskjeller når det gjelder fylkesvis fordeling av antall tilsagn. Tilsagnene fordeler seg med god geografisk spredning. Det prioriteres prosjekter i fylker med få tidligere tilsagn. Dette fører også til at antall kommuner med prosjekter støttet av Kulturminnefondet øker. Prosentvis harmonerer antall tilsagn godt med antall søknader. I fylker med få tilsagn tidligere år, er prosentvis antall tilsagn høyere ved tildelingen i 2015. Lavest er Hordaland med 38,9 % av antall søknader, og høyest er Nord-Trøndelag med 70 % (jf. tabell 5). Kulturminnefondet har stor oppmerksomhet på prosjekter der det er mulig å drive næringsutvikling i tilknytning til det istandsatte kulturminnet.

Når det gjelder fylkesvis fordeling av tilsagn, korresponderer fordelingene i stor grad med antall tilsagn med noen unntak. I Hedmark ble det gitt mange tilsagn, men lave tilsagnsbeløp. Det motsatte var Sør-Trøndelag som hadde lavt antall tilsagn, men høyt totalt tilsagnsbeløp. Forklaringene på dette var at det ble prioritert mange tilsagn under kr 100 000 i Hedmark, og at det ble gitt få tilsagn, men store beløp i Sør-Trøndelag.

Alle tilsagn og tilsagnsbeløp må ses i lys av tidligere tildelingsrunder, spesielle føringer fra departementet nå og tidligere, satsingsområder i løpet av de siste åra og andre prioriteringer.

3. Antall tilsagn gitt fordelt på kategoriene arkeologi, private bygninger, industri og forretningsbygg, offentlige og allmenne bygninger, utomhusanlegg, kulturlandskap, ferdsel og samferdselsanlegg, båter, fartøy, andre konstruksjoner og annet

2015	Antall søknader	Omsøkt	Antall tilsagn	Sum tilsagn
Enkeltperson(er)	564	139 996 076	298	46 894 000
Sameie	26	13 489 651	8	2 026 000
Privat selskap	25	9 057 922	14	2 524 500
Privat foretak	4	1 615 500	3	962 500
Aksjeselskap	39	20 479 746	19	3 051 000
Borettslag	6	3 623 274	3	1 854 000
Ideell forening m/kulturminneformål	12	2 381 430	5	1 139 000
Forening	35	9 322 849	18	3 892 000
Ideell stiftelse m/kulturminneformål	6	3 141 000	1	472 000
Stiftelse	29	16 293 658	10	3 227 000
Kommunal eie	22	8 635 923	1	350 000
Kirkelig fellesråd/menighetsråd	10	3 626 200	0	-
Offentlig	5	3 453 500	1	250 000
Sum	783	235 116 729	381	66 642 000

Tabell 6 viser hvordan søknader og tilsagn fordeler seg i forhold til eierform.

2015	Privat	Selskap/foretak	Forening	Stiftelse	Offentlig eie	Sum
Arkeologi	0	0	0	0	0	0
Private bygninger	263	28	6	5	1	303
Industri og forretningsbygg	24	8	3	3	1	39
Offentlige og allmenne bygninger	1	1	13	2	0	17
Utomhusanlegg og kulturlandskap	7	0	0	1	0	8
Ferdsel og samferdselsanlegg	5	2	0	0	0	7
Båt og fartøy	2	0	1	0	0	3
Andre konstruksjoner	3	0	0	0	0	3
Annet	1	0	0	0	0	1
Sum tilsagn 2015	306	39	23	11	2	381

Antall tilsagn 2014 totalt	301	30	21	20	14	386
-----------------------------------	------------	-----------	-----------	-----------	-----------	------------

Tabell 7. I 2014 ble det tilskudd til 301 prosjekter eid av private, mot 306 i 2015. I 2014 ble det gitt tilskudd til 14 prosjekter i offentlig eie, mot 2 i 2015.

2015	Fredet	Vernet	Definert verneverdig	Udefinert	Sum
Arkeologi	0	0	0	0	
Private bygninger	0	47	113	143	303
Industri og forretningsbygg	0	11	16	12	39
Offentlige og allmenne bygninger	0	6	8	3	17
Utomhusanlegg og kulturlandskap	0	2	2	4	8
Ferdsele og samferdselsanlegg	0	2	3	2	7
Båt og fartøy	0	0	0	3	3
Andre konstruksjoner	0	0	2	1	3
Annet	0	1	0	0	1
Sum tilsagn 2015	0	69	144	168	381

Antall tilsagn 2014 totalt	15	70	125	176	386
-----------------------------------	-----------	-----------	------------	------------	------------

Tabell 8. I 2014 ble det gitt tilskudd til 15 fredete kulturminner. Det ble gitt samme antall tilskudd til vernede kulturminner i 2015 som i 2014.

2015	Kystmiljø	By og tettsted	Landbrukets kulturmiljø	Industrimiljø	Sum
Arkeologi	0	0	0	0	0
Private bygninger	45	58	196	4	303
Industri og forretningsbygg	12	11	5	11	39
Offentlige og allmenne bygninger	2	11	4	0	17
Utomhusanlegg og kulturlandskap	1	3	4	0	8
Ferdsele og samferdselsanlegg	4	1	2	0	7
Båt og fartøy	3	0	0	0	3
Andre konstruksjoner	0	1	2	0	3
Annet	0	1	0	0	1
Sum tilsagn 2015	67	86	213	15	381

Antall tilsagn 2014 totalt	78	90	207	11	386
-----------------------------------	-----------	-----------	------------	-----------	------------

Tabell 9. Det var en liten økning i antall tilsagn til prosjekter i industrimiljøer i 2015. Ellers er fordelingen innen forskjellige kulturmiljøer omtrent som i 2014.

2015	Samisk	Skogfinsk	Kvensk	Sum
Private bygninger	0	4	0	4
Antall tilsagn 2014 totalt	8	7	2	17

Tabell 10. Det ble kun gitt 4 tilsagn til annen etnisitet enn etnisk norsk i 2015. Totalt i 2014 ble det gitt 17 tilsagn, både samisk, skogfinsk og kvensk.

2015	Arkeologi	Private bygninger	Industri og forretningsbygg	Offentlige og allmenne bygninger	Utomhusanlegg og kulturlandskap	Ferdse og samferdselsanlegg	Båt og fartøy	Andre konstruksjoner	Annet	Sum
Østfold	0	8	0	4	0	0	0	0	0	12
Akershus	0	11	3	0	2	1	0	0	0	17
Oslo	0	12	0	0	0	0	1	1	0	14
Hedmark	0	34	3	2	2	0	0	0	0	41
Oppland	0	35	6	0	1	0	0	0	0	42
Buskerud	0	12	0	0	0	0	0	1	0	13
Vestfold	0	7	1	0	0	0	0	0	0	8
Telemark	0	17	1	0	0	0	0	0	1	19
Aust-Agder	0	13	3	1	0	0	0	0	0	17
Vest-Agder	0	10	1	0	0	0	0	0	0	11
Rogaland	0	7	6	4	0	0	0	0	0	17
Hordaland	0	17	2	0	2	0	0	0	0	21
Sogn og Fjordane	0	31	3	1	1	1	0	0	0	37
Møre og Romsdal	0	21	2	1	0	1	1	0	0	26
Sør-Trøndelag	0	29	1	1	0	1	1	0	0	33
Nord-Trøndelag	0	10	0	2	0	1	0	1	0	14
Nordland	0	15	3	0	0	1	0	0	0	19
Troms	0	5	2	1	0	1	0	0	0	9
Finnmark	0	9	2	0	0	0	0	0	0	11
Sum	0	303	39	17	8	7	3	3	1	381

Tabell 11 viser hvordan tilsagnene fordeler seg i forhold til forskjellige hovedkategorier av kulturminner. I Rogaland og Oppland ble det gitt 6 tilsagn i hvert av fylkene til industri og forretningsbygg.

I 2015 ble det ikke gitt tilsagn til privateide fredete bygninger. Videre ble det ikke prioritert å gi tilskudd til båter og fartøyer på Riksantikvarens lister over vernede fartøyer. Oversiktene viser at det er de private bygningene som blir prioritert. Dette er i tråd med forskrift for Kulturminnefondet og uttalte prioriteringer. Utover dette ble det gitt tilsagn til industri- og forretningsbygninger og et lite antall til offentlige og allmenne bygninger (jf tabell 8).

Når det gjelder eierskap er det private eiere som dominerer, i tillegg til dette ble det gitt tilsagn til noen prosjekter med eierformen; selskap, foreninger og stiftelser. Det ble gitt kun to tilsagn totalt til prosjekter med offentlig eierskap (jf tabell 7).

Hva angår fordeling av tilsagn i forskjellige kulturmiljøer, så domineres dette fortsatt av søknader fra og tilsagn til prosjekter i landbrukets kulturmiljø. Det var omtrent samme fordeling i 2014 (jf tabell 9).

I 2015 ble det gitt tilsagn til fire tiltak vedrørende skogfinske kulturminner. I 2014 ble det gitt tilsagn til i alt 17 tiltak på skogfinske, samiske og kvenske kulturminner (jf tabell 10).

Klager	2013	2014	2015
Antall søkere	630	888	965
Antall tilskuddsmottakere	342	470	473
Antall avslag	294	418	492
Antall klager	20	35	52
Antall klager som fikk medhold	6	12	16

Tabell 12. Det innkom 965 søknader til ordinær og løpende søknadsfrist til sammen. 473 søkere ble innvilget tilsagn om tilskudd og 14 fikk tilsagn etter klage. I tillegg fikk 2 søkere medhold i sin klage på vedtak fra 2014.

4. Antall avsluttete og løpende saker

År	Tilsagn	Avslutta i året	Løpende pr 1.1.
2003	20	2	
2004	70	17	
2005	63	26	
2006	92	27	
2007	167	35	
2008	222	78	1
2009	266	134	3
2010	261	179	7
2011	316	200	33
2012	216	316	56
2013	342	330	147
2014	470	334	250
2015	489	406	413
Sum	2 994	2 084	910

Tabell 13 viser antall tilsagn og avsluttede prosjekter pr år. Kolonnen til høyre viser hvor mange prosjekter som fortsatt er løpende pr 31.12.2015. Administrasjonen arbeider kontinuerlig med avslutning av eldre prosjekter. Administrasjonen får stadig tilbakemeldinger fra eiere om at det tar tid å etablere prosjekter, og å komme i gang etter at tilsagn om tilskudd er gitt. Videre viser det seg at tilgangen til kvalifiserte håndverkere er begrenset, noe som fører til at prosjektene kommer senere i gang enn slik det er angitt i søknadene. Kulturminne fondet foretar en konkret vurdering i hver sak der fristen for ferdigstilling utløper uten at prosjektet er ferdigstilt. Fondet treffer nytt vedtak der fristen forlenges og med en begrunnelse, eller det gjøres vedtak om å tilbakekalle tilsagnet.

5. Løpende/utestående tilsagn pr. år

År	Tilskudd	Utbetalt	Tilbakeført	Restbeløp
2003	3 532 500	3 426 500	106 000	-
2004	12 078 300	11 585 759	492 541	-
2005	11 917 650	10 657 513	1 260 137	-
2006	14 366 600	11 909 343	2 457 257	-
2007	31 343 000	25 716 231	5 626 769	-
2008	40 555 000	33 563 634	6 836 866	154 500
2009	38 885 000	31 027 085	6 945 554	912 361
2010	50 255 500	42 029 076	6 761 074	1 465 350
2011	61 284 000	49 573 045	6 483 905	5 227 050
2012	39 171 000	27 065 084	4 308 191	7 797 725
2013	62 095 000	35 604 249	4 429 850	22 060 901
2014	60 971 062	25 940 717	1 979 300	33 051 045
2015	68 609 500	11 706 625	733 125	56 169 750
	495 064 112	319 804 861	48 420 569	126 838 682

Tabell 14 viser tilskuddsbeløp pr år. Kolonnen til høyre viser hvor store beløp som totalt sett er bundet i løpende prosjekter pr 31.12.2015.

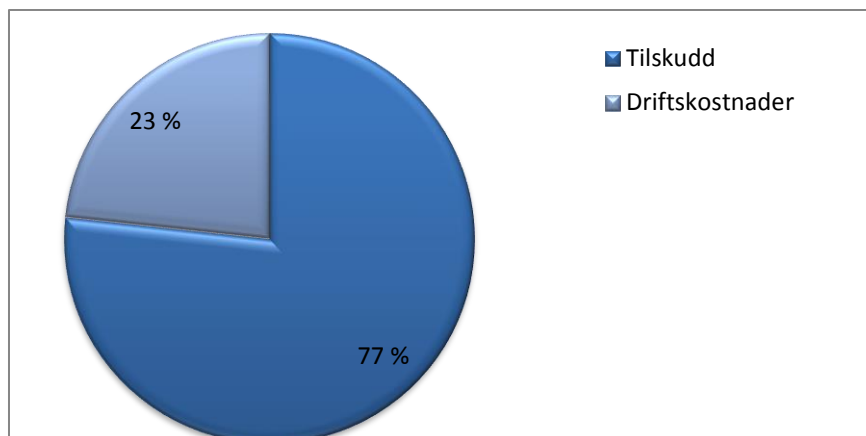
6. Finansiering ved avsluttet prosjekt fordelt på eierform

	Dugnad og egne materialer	Egenkapital	Private tilskudd	Offentlige tilskudd	NKMF
Privatpersoner	18 %	38 %	3 %	11 %	29 %
Selskap/foretak	8 %	51 %	2 %	10 %	29 %
Forening	19 %	23 %	17 %	14 %	27 %
Stiftelse	10 %	24 %	18 %	18 %	29 %
Offentlig eie	7 %	14 %	11 %	45 %	23 %

Tabell 15 viser hvordan prosjektene er finansiert fordelt på eierform.

7. Forholdet mellom driftskostnader og tilsagn

Figur 3 Fordeling driftsutgifter og tildeling av tilskudd

Av bevilgningen på 75,4 mill kroner fra Klima- og miljødepartementet ble hele 77 % bevilget til prosjekttilskudd.

8. Utadrettet virksomhet gjennomført av NKMF

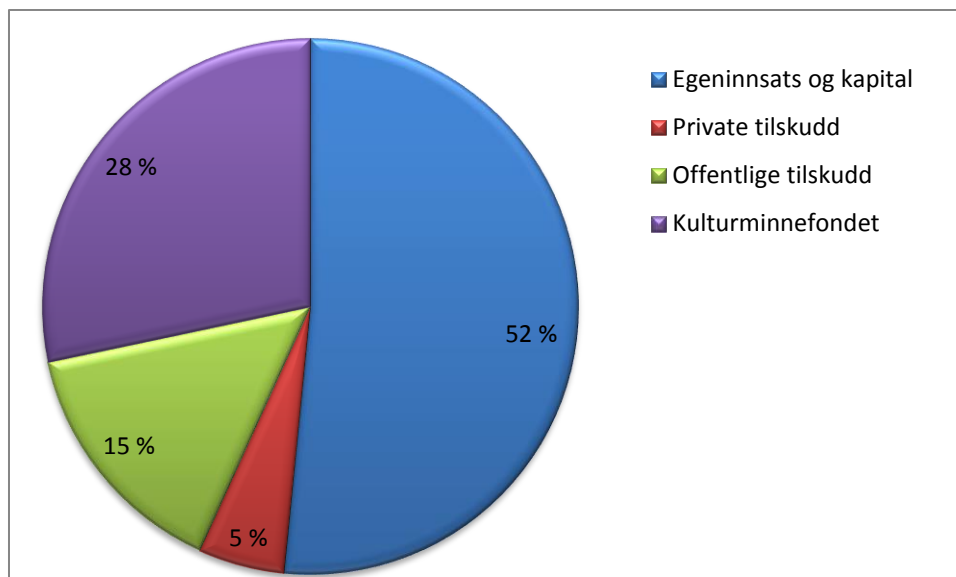
Kulturminnefondet anser utadrettet virksomhet som viktig for å nå resultatkrav og nasjonale mål. Styret har derfor prioritert dette arbeidet også i 2015.

Det blir gjennomført brukerundersøkelser og regelmessige møter med eiere av verneverdige kulturminner, for å innhente innspill om tiltak som kan bidra til utvikling. Vi arrangerer også kurs i søknadsskriving sammen med fylkeskommunene og kommunene i prioriterte områder der vi ser at det er behov for dette. Det arrangeres møter med kommuner og ordførere for å etablere økt bevissthet om kulturminner i lokalsamfunnet og betydningen av å lage kommunale kulturminneplaner. Vi utfører også prosjektbefaringer, da resultatene av brukerundersøkelsen indikerer at eierne har stort behov for faglig bistand. Vi vurderer denne aktiviteten ut fra en konkret risikovurdering i hvert enkelt prosjekt. Kulturminnefondets medarbeidere er ofte ønsket som foredragsholdere på kurs, konferanser og seminarer. Det arbeides kontinuerlig med å synliggjøre resultatene av fondets arbeid, blant annet ved utdeling av messingplakett for vel gjennomførte prosjekter som kan være til inspirasjon for andre. Vi har de siste årene blitt betydelig mer synlig i både elektroniske og tradisjonelle medier. Antall presseoppslag om Norsk kulturminnefond viser en stor vekst. Det er stor interesse for vårt arbeid, noe vi også merker via sosiale medier, der vi har nesten 20 000 følgere på fondets Facebook-side. Eierne publiserer også selv bilder av restaureringsprosjekter på Instagram og Twitter ved å bruke emneknaggen #kulturminnefondet.

9. Forholdet mellom egenkapital/dugnad og utbetalte tilskudd i 2015

Figur 4 Finansiering av gjennomførte prosjekter

Som det fremkommer i figur 4 er hele 52 % av finansieringen egeninnsats og egenkapital. Dette viser at tilskuddene utløser høy privat medfinansiering i form av dugnad og egne midler.

Oppdrag i tildelingsbrev 2015

Kulturminnefondet mottok følgende oppdrag fra Klima- og miljødepartementet i tildelingsbrevet for 2015.

Oppdrag	Leveranser	Status
12 Levere en oversikt over utredninger/utviklingsprosjekter/rapporter som utføres hos fondet og som antas å ha betydning for KLD. Tidsfrist 01.07 og 31.12	Fondet prioriterer kjernevirksomheten, som er tilskuddsforvaltning. I samsvar med dette er det ikke satt i gang nye utviklingsprosjekter. Prosjektet, innføring av sak/arkiv-system og integrasjon med Lykillinn vil effektivisere driften	Ingen rapporter
13 a Forberede rapportering på indikatorer knyttet til nasjonalt mål 2.1 på miljøstatus		Leverert, jf. 10.1, 10.2 og 10.3
13 b Rapportere på miljøstatus i forbindelse med innspill til budsjettproposisjonen, Prop. 1S.		Leverert

Regelverk

Rapportering på fellesføring fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

I tildelingsbrevet ble Kulturminnefondet bedt om å rapportere i årsrapporten om arbeidet med å avvikle brukerrettede tidstyver i egen virksomhet. Følgende mal skulle benyttes:

- Beskrivelse av *hvilke* tidstyver Norsk kulturminnefond selv har prioritert å fjerne
- Beskrivelse av *tiltak* for å fjerne utvalgte tidstyver (planlagte, under arbeid og gjennomførte)
- *Resultatet av arbeidet*. Effekten for brukerne er spesielt interessante.

Kulturminnefondets beskrivelse og resultat:

- Etablering av elektronisk søknadsportal i Kulturminnefondets saksbehandlingsportal Lykillinn, åpnet høsten 2014. I 2015 viser tallmateriale så langt at søkere velger å bruke portalen ved innsending av søknad. I 2015 ble forenklingsarbeidet videreført med fokus på systemintegrasjon mellom Lykillinn og sak- og arkivsystemet Public360.
- Forenkling av rutiner og regler i saksbehandlingen er et pågående arbeid som gir raskere saksbehandling, og det vil forenkle administrasjonens behandling av søknader og rapporter. Kortere behandlingstid av søknader og rapporter, færre skjemaer og brevmalet, justering av rutiner for utbetaling av tilskudd jfr. KLDs krav til dette, vil føre til effektivisering som kommer brukerne til gode.

Prioriteringer og ressursbruk 2014

Nedenfor presenteres informasjon om Kulturminnefondets ressursramme og ressursbruk i 2015, herunder kommentarer til nøkkeltallene fra årsregnskapet, som ble presentert i del II. I tillegg vises hvordan Kulturminnefondets ressurser i 2015 har vært prioritert mellom de sentrale virkemiddeltypene og administrasjon, sammenlignet med foregående år.

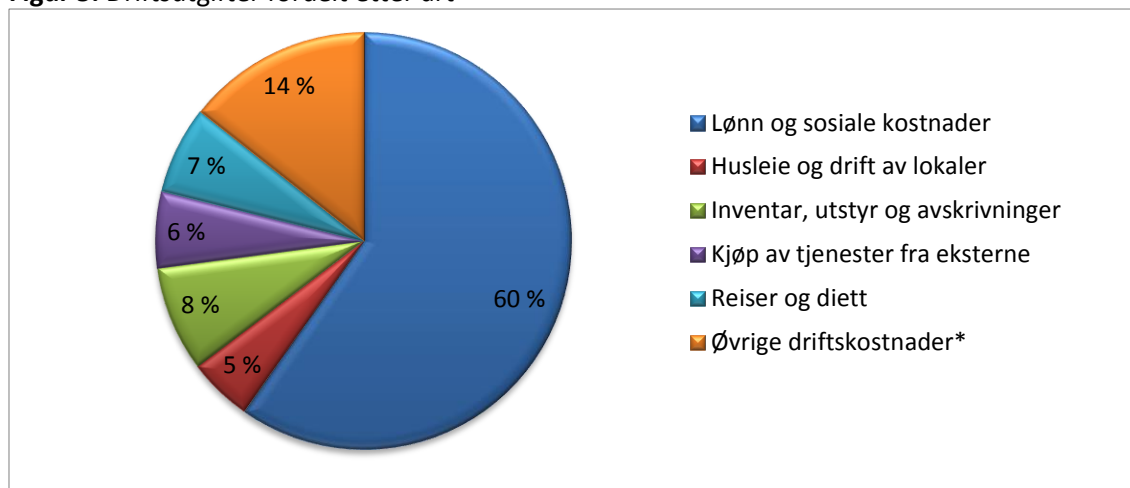
Tildeling

Kulturminnefondets samlede tildeling økte med hele 19 % i 2015 og utgjorde kroner 11 854 000. I tillegg mottok Kulturminnefondet refusjoner fra folketrygden. Kulturminnefondet henviser til *del VI. Årsregnskapet* for nærmere forklaringer og vurderinger av vesentlige forhold ved Kulturminnefondets årsregnskap. Kakediagrammet i figur 3 viser samlet tildeling pr utgifter til drift og tilskuddsforvaltning.

Driftsutgifter

Utgifter til drift av administrasjonen og styret var kr 18 234 295 i 2015. Driftsutgiftene utgjorde 24 % av bevilgningen fra KLD. Driftsutgiftene økte med 7 % sammenlignet med 2014. Kakediagrammet i figur 5 viser sammensetningen av driftsutgiftene etter art i 2015.

Figur 5. Driftsutgifter fordelt etter art

Lønn og sosiale utgifter utgjorde 60 % av driftsutgiftene i 2015. Dette var en liten reduksjon i forhold til 2014. Antall årsverk er redusert med 0,07 % i 2014. Kulturminnefondet har nå 15 ansatte og utførte 14 årsverk i 2015. Lønnsutgifter per årsverk økte med 8,6 % sammenlignet med 2013.

Om tilskuddsordningen

I 2015 er tilskuddsordningen videreført med en hovedtildeling som hadde søknadsfrist 1. november 2014. En endring fra tidligere år er at styret delegerte til direktøren å fatte vedtak i alle søknader med søknadsbeløp inntil kr 100 000. Når det gjelder antall og beløp vises det til tabell 1 og 2. Utbetalinger skjer fortløpende etter rapport fra tilskuddsmottaker. Tall fra rapporter legges inn i Lykillinn slik at administrasjonen til enhver tid har oversikt over alle tilsagn og status for disse. Regelverket tilsier at det gjøres fra 2 til 4 delutbetalinger avhengig av tilsagnsbeløpets størrelse.

Styret vedtok å innføre to nye ordninger i 2015. Dette var tilskudd til sikring av kulturminner og til kurs og fagseminar. Søknadene ble behandlet fortløpende uten fast søknadsfrist. Styret satte av 1,5 mill. kroner til sikringstiltak og 0,5 mill. kroner til kurs og seminar. Styret vedtok at ordningene skulle evalueres i løpet av våren 2015. Tilsagn ble i hovedsak gitt med slutføringsfrist innen utgangen av 2015.

I tillegg til de delegerte ordningene har direktøren etter delegert fullmakt fra styret disponert et årlig beløp på kr 250 000, direktørens portefølje. Denne ordningen ble etablert i 2011 for å gi dekning for tiltak som oppsto i løpet av driftsåret. Tiltak som har vært støttet er mindre akutte sikringstiltak rettet mot kulturminner som stod overfor kollaps eller andre former for sikringstiltak. Porteføljen har også vært brukt for å støtte kurs og arrangementer i samarbeid med eksterne aktører eller i fondets egen regi. Da det nå er opprettet delegerte ordninger som imøtekommer dette behovet, har styret vedtatt å avvikle denne ordningen.

Resultater

Kulturminnefondets mener tilskuddsforvaltningen har vært effektiv og av god kvalitet i 2015, og fremhever følgende resultater:

- vedtak om tildeling av alle tilskuddsmidler
- innføring i nye delegerte tilskuddsordninger med raskere behandlingstid
- god kontroll med utestående tilsagn
- effektive utbetalingsrutiner og innføring av nye elektroniske saksbehandlingssystemer som sikrer mer effektiv og fleksibel drift.

Del IV. Styring og kontroll i virksomheten

Forhold Kulturminnefondet er bedt om særskilt rapportering på

Intern kontroll

Kulturminnefondet jobber kontinuerlig med å forbedre virksomhetens internkontroll og hvordan oppgavegjennomføringen på ulike nivå bør innrettes for at virksomheten skal nå fastsatte mål og krav.

I likhet med foregående år ble det i 2015 ajourført retningslinjer og rutiner for søknads- og tilskuddsbehandling. Styret i Kulturminnefondet vedtok også overordnede retningslinjer for den generelle tilskuddsforvaltningen i Kulturminnefondet. Dokumentene tar utgangspunkt i Forskrift for Norsk kulturminnefond, tildelingsbrevet og direktørens årlige prioriteringsnotat, vedtatt av Kulturminnefondets styre. I tillegg inngår annet overordnet regelverk, som forvaltningsloven og offentlighetsloven. I rutinene for søknads- og tilskuddsbehandlingen vektlegges også kontrolltiltak i prosjektoppfølgningen, kulturminnefaglig kontroll i etterkant av prosjekter samt økonomifaglig kontroll underveis i prosjektene. Tiltakene dokumenteres i Lykillinn.

Innføring av elektronisk sak/arkiv-system

I 2015 ble Public 360 innført som sak/arkiv-system. Systemet er delvis integrert med saksbehandlingssystemet Lykillinn, og det jobbes videre med å videreutvikle og optimalisere integrasjonen mellom systemene. Klima- og miljødepartementet har tatt initiativ til et prosjekt der en ser på mulighetene for å innføre felles systemer for tilskuddsforvaltningen i hele miljøforvaltningen. Kulturminnefondet deltar aktivt i dette arbeidet, og mener det vil være mange fordeler med en slik utvikling. Kulturminnefondet vil fortsatt ikke ha skjermingsverdig informasjon, og vil følge ordinære prosedyrer og bestemmelser i forbindelse med lagring av data, jf. personopplysningsloven. I forbindelse med innføringen er det også utformet rutiner og veiledninger knyttet til aktuelt regelverk angående offentlighet og innsyn, samt instruksjer, rollebeskrivelser og dokumentsikkerhet.

Risikostyring

I fjerde kvartal ble det gjennomført en risikostyringsprosess som etablerte et system for risikostyring i virksomheten. I henhold til tildelingsbrevet gjennomførte administrasjonen en overordnet risiko- og sårbarhetsanalyse hvor styret prioriterte etikk, mislighold og habilitet som temaområder i analysen. I tillegg ble et utvalg av Kulturminnefondets strategiske målsetninger inkludert i analysen. Følgelig ble det satt inn risikoreducerende tiltak og fastsatt risikotoleransenivå på ulike nivå. Målsetningen er at risikovurderinger skal gjøres som en integrert del i planleggingen og prioriteringsarbeidet i Kulturminnefondet.

Administrasjonen vil jobbe videre med å etablere et system for internkontroll som er basert på et formalisert system for risiko- og vesentlighetsvurderinger. Internkontrollen skal tilpasses Kulturminnefondets egenart.

Vesentlige endringer i styring og kontrolloppbygget

I september 2015 ble et nytt overordnet årshjul implementert i organisasjonen. Årshjulet er et lederverktøy som brukes aktivt i virksomhetsstyringen. Kulturminnefondets etablerte system for risikoanalyser inngår for øvrig i årshjulets prosesser, herunder styrings-, kjerne- og støtteprosesser.

Oppfølgingen av evalueringer, tilsynsrapporter og pålegg fra tilsynsmyndigheter

Det var ingen evaluering, tilsynsrapporter og pålegg fra tilsynsmyndigheter i 2015

Oppfølging av vesentlige revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen

Det var ingen vesentlige revisjonsmerknader fra Riksrevisjonen for årsregnskapet 2014.

Personellmessige forhold

HMS/arbeidsmiljø

Kulturminnefondets ledergruppe besto av fire ledere. En av lederne, kontorsjef for fagavdeling 2, sluttet i mars 2015. Underdirektør overtok dette lederansvaret midlertidig.

Fra september overtok leder av fagavdeling 1 også ledelsen av fagavdeling 2.

Arbeidsflyten i Kulturminnefondets administrasjon er preget av noen svingninger gjennom året. Det er mye å gjøre i tilknytning til den årlige søknadsfristen 1.november med søknadsbehandling for styrets tildelingsmøte i mars/april. På vårparten og i sommerhalvåret er det ofte roligere perioder. Innføring av elektronisk søknad og innleie av ekstrahjelp/kjøp av konsulenttjenester i forbindelse med søknadsbehandlingen er tiltak som er innført.

Innføring av elektronisk sak/arkivsystem har krevd mye ressurser i hele organisasjonen i 2015. I tillegg oppsto det en ekstra belastning i forbindelse med integreringen mellom sak/arkivsystemet og fagsystemet Lykillinn.

Kulturminnefondet har hatt en liten nedgang i antall årsverk i 2015, jf. tabell3.

Den interne samhandlingen ved administrasjonen er bra. Det avholdes faste IDF møter og AMU, hvor hovedtillitsvalgt og verneombud deltar. Det holdes personalmøter for alle ca. en gang i måneden og det er i tillegg avdelingsvise møter. Møtene gjennomføres etter en fastlagt møteplan, og det blir lagt vekt på å gjennomføre effektive møter.

IA-avtalen og sykefravær (Fellesføring fra tildelingsbrev)

Kulturminnefondet har inngått Samarbeidsavtale om et mer inkluderende arbeidsliv (IA) med Arbeids- og velferdsetaten ved NAV Arbeidslivssenter i Sør Trøndelag. I den forbindelse ble det laget en handlingsplan for IA-arbeidet i 2015, med tiltak knyttet til IA- avtalens målsetninger. I februar 2015 ble det inngått avtale med leverandør av bedriftshelsetjenester, Bedriftshelsetjenesten i Fjellregionen.

Oppfølging av sykefravær er forøvrig høyt prioritert i Kulturminnefondet.

Utviklingen i sykefravær

	2013	2014	31.8.2015
Sykefravær inkl. egenmelding	5,9 %	4,1 %	7,9 %
Legemeldte	5,2 %	3,1 %	7,1 %
Kvinner	7,7 %	3,6 %	5,3 %
Menn	0,0 %	2,3 %	9,7 %

Tabell 16 viser sykefraværet oppgitt i %. Det understrekes at få antall ansatte påvirker totalandelen sykemeldte i stor grad når ansatte blir sykemeldt.

Sikkerhet og beredskap

I tildelingsbrevet for 2015 til Kulturminnefondet, er samfunnssikkerhet og beredskap ikke nevnt. Etter Klima- og miljødepartementet sin vurdering faller Kulturminnefondet utenfor sikkerhetslovens virkeområde. Fondet er ikke autorisert i forhold til loven. Fondet blir således ikke bedt om å rapportere om sikkerhetstilstanden. I følge sikkerhetsloven så gjelder denne for alle forvaltningsorganer som er i besittelse av skjermingsverdig informasjon eller objekt. Etter departementets og egen vurdering så gjelder dette ikke Kulturminnefondet.

Kulturminnefondet vurderer egen beredskap som god med hensyn til håndtering av mulige hendelser innenfor de aktuelle ansvars- og myndighetsområder Kulturminnefondet har. Etter oppdrag fra departementet vil Kulturminnefondet i 2016 utforme en sikkerhetsinstruks, beredskapsplan og informasjonssikkerhetspolicy.

Likestilling

Det har ikke vært meldt saker angående likestilling ved Kulturminnefondet i 2015. I forbindelse med rekruttering av nye stillinger er det fokus på mangfold og likestilling, både i kunngjøringen og ved selve ansettelsen.

Ytre miljø

Kulturminnefondet har intet særskilt å rapportere, men det kan nevnes at ombyggingen av deler av Kulturminnefondets lokaler ble ferdigstilt våren 2015. Nye lokaler inkluderer 3 arbeidsstasjoner i åpent kontorfelleskap og 2 møterom med moderne AV-utstyr. Kontorlokalene har forbedret det fysiske arbeidsmiljøet for de ansatte.

Forhold som vil ha betydning for oppgaveløsningen i 2016

Søknadsmengden til Kulturminnefondet forventes å stige også i årene fremover. Vi vil benytte denne muligheten til å peke på behovet for en styrking av fondets økonomiske ressurser, som kan være med å sikre resultatkrav og de nasjonale målsettingene om å minimere bortfallet av verneverdige kulturminner.

Del V. Vurdering av framtidsutsikter

Kulturminnefondet er Klima- og miljødepartementets viktigste tilskuddsordning for private eiere av verneverdige kulturminner. Kulturminnefondets bevilgning er en rendyrket tilskuddsordning og et lavterskeltilbud som sikrer mangfold og bredde i vernet av kulturminner. Tilskudd fra Kulturminnefondet er et effektivt bidrag til arbeidet med å forbedre rammevilkårene for private eiere av kulturminner og dermed stimulere til økt verneinnsats. Gjennom et målrettet og systematisk arbeid har kulturminneforvaltningen lagt vekt på «vern gjennom bruk» da dette er den beste forvaltningen av kulturminnene. Prosjektene bidrar til utvikling av lokalsamfunn og lokalt næringsliv. Satsingen på kulturminner som ressurs fører til en positiv utvikling av byer og steder. Det vil være særlig fokus på prosjekter som bidrar til næringsutvikling i tilknytning til kulturminnene.

Det er grunn til å regne med at søknadsmengden framover fortsatt vil øke. Dette på grunn av det store behovet for statlig drahjelp, både faglig og økonomisk, i bevaringen av verneverdige kulturminner. Men også fordi fondet har opprettet nye tiltaksordninger etter innspill fra brukerne. For de verneverdige kulturminnene er ordningen slik at de private eierne må bidra med betydelige midler i form av egenkapital eller egeninnsats for å komme i betraktning med sine søknader. Dersom fondet hadde mulighet til å imøtekomme flere søknader ved siste tildelingsrunde, der det i alt var finansiert prosjekter tilsvarende 220 mill. kroner, kunne det ha utløst over 1/2 mrd. kroner til istandsetting fra private eiere. Sett i forhold til nasjonalt mål 2.1 er det synd at vi går glipp av denne muligheten til ytterligere samhandling med private eiere.

Kulturminnefondets organisering som et statlig foretak underlagt Klima- og miljødepartementet, med et eget styre, er avgjørende for at fondet kan være et lavterskeltilbud for private eiere av kulturminner. Det kan imidlertid være behov for å se nærmere på tiltak som kan sikre en enda mer effektiv utnyttelse av fondets midler. Styret og administrasjonen har rettet fokuset på samarbeid med andre aktører innen kulturminneforvaltningen. Dette arbeidet vil få forsterket fokus i 2016, da vi tror at det finnes noen synergieffekter som enda ikke er utnyttet. Regelmessige møter med Riksantikvarens ledergruppe er en viktig arena for dialog og samhandling.

Kulturminnefondet vurderer sin evne til å nå fastsatte mål og levere forventede resultater på lengre sikt, som god. Det er imidlertid viktig at departementet i sine oppdrag og bestillinger i økende grad viser forståelse for at Kulturminnefondet er en liten statlig virksomhet. Mange krav og bestillinger som større statlige virksomheter er bemannet for å håndtere, skaper i mange tilfeller en nesten uoverkommelig belastning på fondets administrasjon. Det er vanskelig å planlegge driften på en effektiv måte på grunn av dette.

Kulturminnefondets evne til å løse sitt samfunnsoppdrag på en tilfredsstillende vurderes som god.

Det er et prioritert område å videreutvikle kompetansetjenestene som Kulturminnefondet står ansvarlig for i de kommende år. Disse tiltakene er så sentrale i Kulturminnefondets strategi for

utvikling og evne til å lykkes med samfunnsoppdraget, at ledelsen har et spesielt fokus på omfanget av og kvaliteten på disse tiltakene.

Kulturminnefondet ser for seg økende bruk av ny teknologi både i søknadsprosessen og i den daglige driften. Dette vil fjerne tidstyver og effektivisere driften.

Systematiske brukerundersøkelser ble for første gang gjennomført i 2014. Svarprosenten var høy, og det ble gjort interessante funn. Fondet har, blant annet på bakgrunn av denne undersøkelsen, sett behovet for å revitalisere samarbeidet med eierne av verneverdige kulturminner. Vi har gjennomført eierseminar for å hente enda flere innspill fra fondets viktigste målgruppe.

Det er Kulturminnefondets intensjon, i samarbeid med Klima- og miljødepartementet, å utvikle og initiere tiltak som ytterligere vil styrke vår evne til å arbeide opp mot de ønskede brukereffektene for vår primære målgruppe, private eiere av verneverdige kulturminner.

Del VI. Årsregnskap

Ledelseskommmentar til årsregnskapet 2015

Formål

Norsk kulturminnefond (Kulturminnefondet) ble opprettet i 2002 og er underlagt Klima- og miljødepartementet. Kulturminnefondet er et forvaltningsorgan med særskilte fullmakter med ett eget styre. Kulturminnefondet er statens viktigste virkemiddel for å nå det nasjonale målet om å minimere bortfallet av verneverdige kulturminner. Kulturminnefondets unike rolle er å være et statlig lavterskeltilbud til private eiere av verneverdige kulturminner.

Bekreftelse

Årsregnskapet er avlagt i henhold til bestemmelser om økonomistyring i staten, rundskriv R-115 fra Finansdepartementet og krav fra til Klima- og miljødepartementet i instruks om økonomistyring. Regnskapet gir et dekkende bilde av Kulturminnefondets disponible bevilgninger, regnskapsførte utgifter, inntekter, eiendeler og gjeld.

Vurderinger av vesentlige forhold

I 2015 ble Kulturminnefondet tildelt en ramme på kr 75.444.000. Det er gitt tilsagn om tilskudd til bevaring av kulturminner inntil kr 68.609.500,-, mens det i løpet av året er tilbakekalt/reduert tilskudd på kr 10.568.979. Resultatregnskapet viser et overforbruk/underskudd i forhold til bevilgning drift på kr 1.384.130. Underskuddet har en direkte sammenheng med korleksjon av en tidligere års differanse mellom sum tildelte, ikke utbetalte tilskudd og avsatt gjeldsforpliktelse i balansen.

Resultatet/underskuddet i 2015 er avregnet i balansen under post II Avregning, «*Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet (nettobudsjetterte)*». Posten har et akkumulert underskudd på drift med kr 590.238. Dette er et resultat av et akkumulert merforbruk i tidligere år, sett i forhold til bokført/avsatt inntekt/tilskudd til drift. Underskuddet vil bli dekket inn i 2016 gjennom Kulturminnefondets forholdsmessige fordeling av bevilgning på drift og tilskudd.

Antall årsverk er redusert fra 15,1 i 2013 og 14,07 i 2014 til 14 utførte årsverk i 2015. Dette er krevende all den tid søknadsmengden øker og kravene til statlig rapportering er tilpasset direktorater, og ikke en liten administrasjon i en lokal statlig virksomhet.

Tilleggsopplysninger

Riksrevisjonen er ekstern revisor og bekrefter årsregnskapet for Kulturminnefondet.

Årsregnskapet er ikke ferdig revidert per d.d. men revisjonsberetningen antas å foreligge i løpet av 2. kvartal 2016. Beretningen er unntatt offentlighet fram til Stortinget har mottatt Dokument 1 fra Riksrevisjonen, men vil bli publisert på Kulturminnefondets nettsider så snart dokumentet er offentlig.

Røros 15. mars 2016

Simen Bjørgen
direktør

Regnskapsprinsipp

Virksomhetsregnskapet er satt opp i samsvar med de statlige regnskapsstandardene (SRS) av august 2015.

Årsregnskap for statlige forvaltningsorganer med særskilte fullmakter til bruttoføring utenfor statsbudsjettet (nettobudsjetterte virksomheter) er utarbeidet og avlagt etter nærmere retningslinjer i bestemmelser om økonomistyring i staten ("bestemmelsene"). Årsregnskapet er i henhold til krav i bestemmelsene punkt 3.4.1, nærmere bestemmelser i Finansdepartementets rundskriv R-115 av november 2015 og eventuelle tilleggskrav fastsatt av overordnet departement.

Virksomheten er tilknyttet statens konsernkontoordning i Norges Bank i henhold til krav i bestemmelsene pkt. 3.7.1. Nettobudsjetterte virksomheter får bevilgningen fra overordnet departement innbetalt til sin bankkonto og beholdninger på oppgjørskonto overføres til nytt år.

Nettobudsjetterte virksomheter har en forenklet rapportering til statsregnskapet, og oppstillingen av bevilgingsrapporteringen reflekterer dette.

Oppstillingen omfatter en øvre del som viser hva virksomheten har fått stilt til disposisjon i tildelingsbrev for hver statskonto (kapittel/post). Midtre del av oppstillingen viser hva som er rapportert i likvidrapporten til statsregnskapet. Likvidrapporten viser virksomhetens saldo og likvidbevegelser på oppgjørskonto i Norges Bank. I nedre del av oppstillingen fremkommer alle finansielle eiendeler og forpliktelser virksomheten står oppført med i statens kapitalregnskap.

Samlet tildeling i henhold til tildelingsbrev

Utgiftskapittel	Post	Samlet tildeling
1432 Norsk kulturminnefond	50	75 444 000
<i>Sum utgiftsført</i>		75 444 000

Beholdninger rapportert i likvidrapport ¹⁾	Note*	Regnskap 2015
Inngående saldo på oppgjørskonto i Norges Bank	9	122 449 314
Endringer i perioden		5 447 284
<i>Sum utgående saldo oppgjørskonto i Norges Bank</i>		127 896 598

Beholdninger rapportert til kapitalregnskapet

Konto og tekst	Note*	2015	2014	Endring
Beholdninger på konto(er) i Norges Bank	9	127 896 598	122 449 314	5 447 284

Årsregnskap 2015

Resultatregnskap

	Note	31.12.2015	31.12.2014
Driftsinntekter			
Inntekt fra bevilgninger	1	16 825 630	18 493 609
Inntekt fra tilskudd og overføringer	1	0	75 000
Andre driftsinntekter	1	24 535	135 192
<i>Sum driftsinntekter</i>		16 850 165	18 703 801
Driftskostnader			
Lønn og sosiale kostnader	2	10 433 506	10 084 996
Avskrivninger	3,4	1 202 959	856 651
Andre driftskostnader	5	6 597 830	5 940 993
<i>Sum driftskostnader</i>		18 234 295	16 882 640
Driftsresultat		-1 384 130	1 821 161
Finansinntekter og finanskostnader			
Resultat av periodens aktiviteter		-1 384 130	1 821 161
Avregninger			
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	6	1 384 130	-1 821 161
<i>Sum avregninger</i>		1 384 130	-1 821 161
Periodens resultat (til virksomhetskapital)		0	0
<i>Disponeringer</i>		0	0
Innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten			
<i>Sum innkrevingsvirksomhet og andre overføringer til staten</i>		0	0
Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten			
Utbetalinger av tilskudd til andre		51 154 364	52 098 892
Avregning med statskassen tilskuddsforvaltning	7	51 154 364	52 089 892
<i>Sum tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten</i>		0	0

Balanse

Balanse - Eiendeler	Note	31.12.2015	31.12.2014
A. Anleggsmidler			
I Immaterielle eiendeler			
Programvare og lignende immaterielle eiendeler	3	1 858 288	1 218 498
II Varige driftsmidler			
Driftsløsøre, inventar, verktøy og lignende	4	1 121 754	1 183 694
III Finansielle anleggsmidler			
Sum anleggsmidler		2 980 042	2 402 193
B. Omløpsmidler			
I Beholdninger av varer og driftsmateriell			
II Fordringer			
Kundefordringer	8	8 188	0
III Kasse og bank			
Bankinnskudd	9	127 896 599	122 449 314
Sum omløpsmidler		127 904 787	122 449 314
Sum eiendeler		130 884 829	124 851 507

Balanse – statens kapital og gjeld	Note	31.12.2015	31.12.2014
C. Statens kapital			
I Virksomhetskaptal			
II Avregninger			
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhet	6	-590 238	47 699 864
III Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler			
Statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	3, 4	2 980 042	2 402 193
Sum statens kapital		2 389 804	50 102 057
D. Gjeld			
I Avsetning for langsiktige forpliktelser		0	0
II Annen langsiktig gjeld			
III Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		508 409	30 185
Skyldig skattetrekk		349 726	459 879
Skyldige offentlige avgifter		266 435	225 129
Avsatte feriepenger		768 502	904 197
Annen kortsiktig gjeld	10	126 601 953	73 130 060
Sum kortsiktig gjeld		128 495 025	74 749 450
Sum gjeld		128 495 025	74 749 450
Sum statens kapital og gjeld		130 884 829	124 851 507

Kontantstrømoppstilling etter den direkte metode for nettobudsjetterte virksomheter

	31.12.2015	31.12.2014
Kontantstrømmer fra driftsaktiviteter		
Innbetalinger		
innbetalinger av bevilgning*	17 403 479	73 152 108
innbetalinger av tilskudd og overføringer	0	75 000
innbetalinger fra salg av varer og tjenester	24 535	135 192
andre innbetalinger	876 529	405 073
<i>Sum innbetalinger</i>	18 304 543	73 767 373
Utbetalinger		
utbetalinger for varer og tjenester for videresalg og eget forbruk	-7 022 097	-5 721 230
utbetalinger av lønn og sosiale kostnader	-11 298 949	-11 023 770
utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	0	0
andre utbetalinger	-13 621	-285 089
<i>Sum utbetalinger</i>	-18 334 667	-17 030 089
Netto kontantstrøm fra driftsaktiviteter * (se avstemming)	-30 124	56 737 284
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-1 408 749	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-1 408 749	0
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	0	0
Kontantstrømmer knyttet til overføringer		
Innbetalinger fra statskassen til tilskudd til andre	58 040 521	51 877 892
Utbetalinger av tilskudd og overføringer til andre	-51 154 364	-43 659 620
Netto kontantstrøm knyttet til overføringer	6 886 157	8 218 272
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter*	5 447 284	64 955 556
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	122 449 315	57 493 759
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	127 896 599	122 449 314
Avstemming		
avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	-1 384 130	1 821 161
disponering av periodens resultat (til virksomhetskaptal)	0	0
bokført verdi avhendede anleggsmidler	0	0
ordinære avskrivninger	1 202 959	856 651
nedskrivning av anleggsmidler	0	0
avsetning utsatte inntekter (tilgang anleggsmidler)	-1 780 808	-624 925
endring i statens finansiering av immaterielle eiendeler og varige driftsmidler	577 849	-231 726
endring i beholdninger av varer og driftsmateriell	0	0
endring i kundefordringer	-8 188	0
endring i leverandørgjeld	478 225	-216 052
endring i ikke inntektsført bevilgning, tilskudd og overføringer	0	0
effekt av valutakursendringer	0	0
poster klassifisert som investerings- eller finansieringsaktiviteter	1 408 749	
Poster klassifisert som kontantstrømmer knyttet til overføringer	-6 886 157	-8 218 272
korrigering av avsetning for feriepenger		
endring i andre tidsavgrensingsposter*	6 361 378	63 350 446
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter*	-30 123	56 737 283

*Sammenligningstallene for 2014 inneholder i sin helhet innbetaling av bevilgning for 2013 da den ikke ble utbetalt før 2014.

Noter til årsregnskap 2015

Note 1 Driftsinntekter

	31.12.2015	31.12.2014
Inntekt fra bevilgninger		
Årets bevilgning fra overordnet departement*	17 403 479	18 261 883
- brutto benyttet til investeringer i immaterielle eiendeler og varige	-1 780 808	-624 925
+ utsatt inntekt fra avsetning knyttet til investeringer (avskrivninger)	1 202 959	856 651
Sum inntekt fra bevilgninger	16 825 630	18 493 609
Inntekt fra tilskudd og overføringer		
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	0	25 000
Tilskudd fra andre statlige virksomheter	0	50 000
Sum inntekt fra tilskudd og overføringer	0	75 000
Salgs- og leieinntekter		
Prosjektinntekter (Salgsinntekt tjenester, avgiftsfri)	0	135 192
Diverse inntekter	24 535	0
Sum salgs- og leieinntekter	24 535	135 192
Sum driftsinntekter	16 850 165	18 703 801

Note 2 Lønn og sosiale kostnader

	31.12.2015	31.12.2014
Lønninger	7 632 681	7 494 485
Feriepenger	944 297	954 080
Arbeidsgiveravgift	681 198	609 950
Pensjonskostnader*	996 202	946 238
Sykepenger og andre refusjoner	-463 926	-201 523
Andre ytelser	643 054	281 765
Sum lønn og sosiale kostnader	10 433 506	10 084 996
Antall årsverk:	14	14

* Nærmere om pensjonskostnader

Pensjoner kostnadsføres i resultatregnskapet basert på faktisk påløpt premie for regnskapsåret. Premiesats for 2015 er 12 prosent. Premiesatsen for 2014 var 12,35 prosent.

Note 3 Immaterielle eiendeler

	Programvare og lignende rettigheter
Anskaffelseskost pr. 01.01.2015	3 530 823
Tilgang 2015	1 482 622
Avgang anskaffelseskost i 2015	0
Fra immaterielle eiendeler under utførelse til annen gruppe i 2015	
Anskaffelseskost 31.12.2015	5 013 445
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2015	0
Nedskrivninger i 2015	0
Akkumulerte avskrivninger pr. 01.01.2015	2 312 325
Ordinære avskrivninger i 2015	842 832
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2015	0
Balanseført verdi 31.12.2015	1 858 288
Avskrivningssatser (levetider)	5 år / lineært

Note 4 Varige driftsmidler

	Driftsløsøre, inventar, verktøy o.l.
Anskaffelseskost 01.01.2015	2 139 086
Tilgang i 2015	298 186
Avgang anskaffelseskost i 2015 (1)	0
Fra anlegg under utførelse til annen gruppe i 2015	0
Anskaffelseskost 31.12.2015	2 437 272
Akkumulerte nedskrivninger 01.01.2015	0
Nedskrivninger i 2015	0
Akkumulerte avskrivninger 01.01.2015	955 392
Ordinære avskrivninger i 2015	360 127
Akkumulerte avskrivninger avgang i 2015 (1)	0
Balanseført verdi 31.12.2015	1 121 754
Avskrivningssatser (levetider)	3-10 år lineært

Note 5 Andre driftskostnader

	31.12.2015	31.12.2014
Husleie	621 792	437 106
Vedlikehold og ombygging av leide lokaler	0	1 209
Andre kostnader til drift av eiendom og lokaler	387 599	402 047
Leie av maskiner, inventar og lignende	131 131	106 818
Mindre utstyrsanskaffelser	56 076	402 661
Reparasjon og vedlikehold av maskiner, utstyr mv.	30 447	15 830
Konsulenter og andre kjøp av tjenester fra eksterne	1 306 192	1 003 364
Reiser og diett	886 134	1 147 354
Øvrige driftskostnader*	3 178 460	2 424 603
Sum andre driftskostnader	6 597 831	5 940 992

Oversikt over årlige leiebeløp i henhold til leieavtaler*

Varighet	Mellom 1 og 5 år	Over 5 år	Sum
Husleieavtaler	621 792	0	621 792
Leieavtaler knyttet til immaterielle eiendeler	0	0	0
Leieavtaler knyttet til varige driftsmidler	54 351	0	54 351
Øvrige leieavtaler	0	0	0
Sum leieavtaler	676 143	0	676 143

*Kun vesentlige leieavtaler er spesifisert

* Øvrige driftskostnader

	31.12.2015	31.12.2014
Kontorkostnader	1 141 405	684 496
Kommunikasjon (telefon, data, porto)	691 341	650 758
Reklame/informasjon/representasjon	931 491	832 976
Andre driftskostnader	414 223	256 374
Sum Øvrige driftskostnader	3 178 460	2 424 604

Note 6 Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet

	31.12.2015	31.12.2014	Endring
Avregnet bevilgningsfinansiert virksomhetskaptal	590 238	-47 699 864	-48 290 102
Sum avregning bevilgningsfinansiert virksomhet	590 238	-47 699 864	-48 290 102

Årets korreksjon direkte mot avregninger (kongruensavvik)

Endring i avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i balansen	47 699 864	45 878 703	-1 821 161
- Spesifikasjon av andre korrigeringer direkte mot avregninger *	46 905 973		-46 905 973
Sum korrigeringer	793 892	45 878 033	45 084 812
Avregning bevilgningsfinansiert virksomhet i resultatregnskapet	1 384 130	-1 821 161	-3 205 291

*Korreksjoner direkte mot avregninger skyldes at regnskapet for 2014 hadde en feilklassifisering av mottatt bevilgning. Posten er omklassifisert til kortsiktig gjeld vedrørende tilskuddsforvaltning. Se også note 10

Note 7 Tilskuddsforvaltning og andre overføringer fra staten

	31.12.2015	31.12.2014
Overføring til andre statlige regnskaper	0	0
Tilskudd og stønader fra staten til andre	51 154 364	52 098 892
Sum utbetalinger av tilskudd til andre	51 154 364	52 098 892

	31.12.2015	31.12.2014
Tilskudd til kommuner	770 000	2 831 000
Tilskudd til ikke-finansielle foretak	3 779 000	3 454 000
Tilskudd til finansielle foretak	8 590 000	6 854 300
Tilskudd til husholdninger	50 309 500	43 197 262
Tilskudd til ideelle organisasjoner	5 161 000	3 858 760
Tilskudd og stønader fra staten til andre	68 609 500	60 195 322
Tilbakekalte tilskudd kommuner	-319 400	-1 207 400
Tilbakekalte tilskudd ikke-finansielle foretak	-710 400	-118 400
Tilbakekalte tilskudd finansielle foretak	-1 056 050	-1 553 300
Tilbakekalte tilskudd til husholdninger	-7 493 979	-5 034 030
Tilbakekalte tilskudd til ideelle organisasjoner	-989 150	-183 300
Tilbakekalte/reduuerte tilskudd	-10 568 979	-8 096 430
Sum tilskudd og tilbakekallinger	58 040 521	52 098 892
Ikke utbetalte, tildelte tilskudd	-6 886 157	
Utbetalte tilskudd i 2015	51 154 364	52 098 892

I resultatregnskapet for 2014 er ikke tilskudd presentert etter kontantprinsippet. Faktisk utbetalte tilskudd i 2014 utgjorde kr. 43 659 620,-. Sammenligningstallene for 2014 er ikke omarbeidet.

Note 8 Kundefordringer

	31.12.2015	31.12.2014
Kundefordringer til pålydende	8 188	0
Sum kundefordringer	8 188	0

Note 9 Bankinnskudd, kontanter og lignende

	31.12.2015	31.12.2014
Innskudd statens konsernkonto (nettobudsjetterte virksomheter)	127 896 599	122 449 314
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende	127 896 599	122 449 314

Midler innestående på bank må sees i sammenheng med ikke utbetalte tilskudd. Se også note 10.

Note 10 Annen kortsiktig gjeld

	31.12.2015	31.12.2014
Annen gjeld til ansatte	788 681	705 120
Påløpte kostnader	75 810	679 776
Annen kortsiktig gjeld	200 168	0
Mottatte, ikke utbetalte tilskuddsmidler*	125 537 294	71 745 164
Sum annen kortsiktig gjeld	126 601 953	73 130 060

* Store deler av økningen i Mottatte, ikke utbetalte tilskuddsmidler skyldes omklassifisering fra avregning bevilgningsfinansiert virksomhet p.g.a. en klassifiseringsfeil på kr 46 905 973 i regnskapet for 2014. Se også note 6.